

Bloki tematyczne	Wymagania edukacyjne na ocenę dopuszczającą z języka polskiego dla klasy pierwszej XLIII Liceum Ogólnokształcącego im. Kazimierza Wielkiego W Warszawie	
	uczeń: <u>kształcenie w zakresie podstawowym i rozszerzonym</u>	uczeń: <u>kształcenie w zakresie rozszerzonym</u>
Znak w tradycji, kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia składniki aktu komunikacji • rozpoznaje i tworzy teksty o funkcji informatywnej, impresywnej, ekspresywnej i poetyckiej • zna funkcje tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyraża daną treść w trzech typach tekstu różniących się funkcją; ▪ wskazuje środki językowe charakterystyczne dla tekstów o określonej funkcji;
Wierzenia Greków i Rzymian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna, streszcza i opowiada podstawowe mity ▪ odczytuje symboliczne znaczenia mitów ▪ zna pojęcia: <i>mit, mitologia, mitologizacja, antropomorfizacja, monoteizm, politeizm</i> ▪ odnajduje ślady mitologii we współczesnym języku (w związkach frazeologicznych, skrzydlatych słowach) ▪ określa rodzaje mitów ▪ zna mitologiczną wersję dotyczącą powstania świata i człowieka ▪ podaje przykłady mitologizmów we współczesnym języku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje wątki mitologiczne w tekstach literackich ▪ ocenia bogów i ludzi w świetle mitu ▪ ocenia mitologiczne archetypy i toposy ▪ podaje pierwotne i przenośne znaczenie mitologicznych powiedzeń, wyrażen i zwrotów
W poszukiwaniu mądrości	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia zasadę złotego środka, ▪ zna terminy: <i>etyka, stoicyzm i epikureizm</i> ▪ charakteryzuje stoicyzm, epikureizm 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia najważniejszych filozofów Grecji i Rzymu (Sokrates, Platon, Arystoteles, Epikur, Zenon z Kition, Marek Aureliusz, Seneka) i łączy ich nazwiska z określonymi poglądami

Starożytne eposy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna fragmenty <i>Iliady</i> ▪ charakteryzuje bohaterów ▪ rozpoznaje cechy gatunkowe epepei ▪ określa cechy stylu Homera ▪ wymienia cechy eposu, niektóre wskazuje w tekście (np. stałe epitety, styl wysoki). 	
Antyczny teatr i dramat	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia powstanie i rozwój teatru greckiego, stosuje słownictwo związane z tematem ▪ wiąże powstanie tragedii z kultem Dionizosa ▪ odtwarza przebieg wydarzeń <i>Króla Edypa</i> Sofoklesa ▪ nazywa i ocenia postawy bohaterów ▪ wskazuje cechy tragedii, rozumie pojęcia: <i>katharsis, fatum, tragicizm, konflikt tragiczny</i> ▪ określa cechy tragedii, w tym reguły kompozycji ▪ wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>katharsis, ironia tragiczna</i> 	
Liryka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia poetów starożytnej Grecji i Rzymu ▪ określa tematykę wybranych pieśni Horacego ▪ wyjaśnia zwroty: <i>non omnis moriar, exegi monumentum</i> ▪ wyjaśnia określenie <i>poezja tyrtejska</i> ▪ wskazuje funkcjonowanie toposu <i>non omnis moriar, exegi monumentum</i> ▪ zna najważniejsze gatunki liryki starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje filozofię życia zawartą w pieśniach Horacego ▪ interpretuje utwory Safony, Anakreonta i Tyrteusza
Związki frazeologiczne w języku	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje różne źródła frazeologizmów; ▪ analizuje funkcje frazeologizmów w tekście; ▪ dostrzega błędy i wyjaśnia ich mechanizm; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się frazeologizmami

Biblia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna historię i czas powstania <i>Biblii</i> ▪ zna systematykę ksiąg biblijnych ▪ umie wymienić najstarsze przekłady <i>Biblii</i> ▪ rozpoznaje podstawowe gatunki biblijne ▪ zna biblijną wersję na temat powstania świata ▪ zna definicję przypowieści ▪ samodzielnie interpretuje wybraną przypowieść ▪ zna wybrane przypowieści ▪ rozumie pojęcia: <i>alegoria, parabola</i> ▪ podaje przykłady współcześnie używanych zwrotów, wyrażeń i określeń pochodzących z <i>Biblii</i> ▪ zna cechy stylu biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozumie pojęcie <i>eschatologia</i> ▪ wskazuje kulturotwórczą rolę <i>Biblii</i> ▪ rozumie pierwotne i współczesne znaczenie biblijnych związków wyrazowych ▪ rozpoznaje styl biblijny w literaturze
Tajemnica cierpienia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna fragmenty <i>Księgi Hioba</i> ▪ zna dzieje Hioba, wyjaśnia, na czym polegał jego dramat, ocenia postępowanie bohatera ▪ charakteryzuje <i>Księgę Hioba</i> jako księgę dydaktyczną ▪ rozumie pojęcie archetyp 	
Wątki wanitatywne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna fragmenty <i>Księgi Koheleta</i> ▪ określa rolę ksiąg mądrościowych ▪ rozpoznaje motywy i symbole wanitatywne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozumie pojęcie <i>egzystencjalizm</i>
Poetyka apokalipsy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna fragmenty <i>Apokalipsy św. Jana</i> ▪ rozumie pojęcia: <i>apokalipsa, katastrofizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozumie pojęcie <i>eschatologia</i>

Zrozumieć średniowiecze	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lokalizuje w czasie średniowiecze ▪ zna najważniejsze cechy epoki (feudalizm, teocentryzm, uniwersalizm, hierarchia) ▪ wskazuje najważniejsze wzory osobowe średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna realia polityczne i społeczne epoki
Rola nauki. Filozofia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna tematy filozofii średniowiecznej (Bóg – świat – człowiek) ▪ wymienia filozofów średniowiecznych (św. Augustyn, św. Anzelm, św. Bernard, św. Tomasz) ▪ rozumie pojęcie <i>teocentryzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wypowiada się na temat postawy franciszkańskiej
Literackie portrety Maryi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna średniowieczną lirykę religijną: <i>Bogurodzica, Postuchajcie, bracia miła</i> ▪ charakteryzuje <i>Bogurodzicę</i> jako pieśń religijną (modlitwa) i pieśń ojczyźnianą ▪ zna czas powstania <i>Bogurodzicy</i> i jej rangę w średniowieczu, charakteryzuje jej język ▪ wskazuje archaizmy ▪ wymienia zabytki języka polskiego ▪ zna rodowód polszczyzny ▪ wskazuje podmiot liryczny i określa sytuację liryczną w obu utworach ▪ rozpoznaje motyw <i>Stabat Mater</i> ▪ wskazuje przynależność języka polskiego do grupy języków słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pojęcie <i>pasja</i> ▪ rozpoznaje cechy wiersza rymowo-zdaniowego ▪ zna pochodzenie najdawniejszych zapożyczeń w polszczyźnie ▪

<p>Dwa modele świętości</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna fragmenty <i>Legendy o świętym Aleksym, Kwiatków św. Franciszka, Pieśń słoneczną</i> ▪ odtwarza dzieje św. Aleksego i charakteryzuje jego postawę ▪ wyjaśnia pojęcia: <i>asceza, asceta, legenda</i> ▪ charakteryzuje postawę św. Franciszka ▪ wyjaśnia pojęcie <i>hagiografia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje różne wzorce świętości
<p>Wokół etosu rycerskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna fragmenty <i>Pieśni o Rolandzie</i> ▪ określa temat utworu ▪ charakteryzuje bohatera <i>Pieśni o Rolandzie</i> ▪ wskazuje i opisuje zasady etosu rycerskiego ▪ wyjaśnia, co to jest honor rycerski ▪ wyjaśnia termin: <i>literatura parenetyczna</i> ▪ wymienia i charakteryzuje wzorce osobowe epoki 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje etos rycerski i kulturę rycerską
<p>Literacki taniec śmierci</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna <i>Rozmowę mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> ▪ określa tematykę utworu ▪ charakteryzuje średniowieczne wyobrażenia i wizerunki śmierci, tańce śmierci ▪ wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter literatury średniowiecznej ▪ zna zwroty i wyrażenia <i>memento mori, ars moriendi, danse macabre</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje elementy groteski i komizmu, objaśnia ich funkcje ▪ wypowiada się na temat różnych wizerunków śmierci w sztuce średniowiecznej

Średniowiecze i świat wartości	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna kulturowy dorobek średniowiecza ▪ rozróżnia i wymienia dzieła o charakterze religijnym i świeckim ▪ zna terminy i pojęcia charakterystyczne dla kultury średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje dorobek polskiej kultury tego okresu
Renesans	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lokalizuje epokę w czasie ▪ wyjaśnia nazwę epoki ▪ wymienia czynniki, które doprowadziły do rozwoju renesansu ▪ zna główne prądy epoki (humanizm, reformacja) oraz pojęcia: <i>antropocentryzm, odrodzenie, renesans</i> <hr style="width: 30%; margin-left: 0;"/> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia głównych przedstawicieli humanizmu i reformacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje czynniki sprzyjające formowaniu nowej świadomości, poczucia wielkości człowieka ▪ rozumie i stosuje pojęcia: <i>irenizm, utopia, machiawelizm</i>
Liryka miłosna Petrarka <i>Sonet do Laury</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa tematykę sonetów, opisuje sytuację podmiotu lirycznego ▪ wie, co to jest sonet, erotyk 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wybrane sonety
Miłość w noweli G. Boccaccio	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna fabułę wybranej noweli ▪ zna definicję noweli ▪ rozpoznaje w utworze Boccaccia cechy noweli 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia założenia tzw. teorii sokoła
Wzór postawy obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna utwory podejmujące tematykę patriotyczną <i>Pieśń V</i> Kochanowskiego, fragment <i>Kazań sejmowych</i> Skargi, ▪ określa, odwołując się do tekstów, wzorce zachowań obywatelskich ▪ wskazuje topoty: ojczyzna–matka, ojczyzna–tonący okręt ▪ wymienia choroby wymienione przez Skargę ▪ zna cechy stylu retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna termin <i>liryka apelu</i> ▪ interpretuje <i>Pieśń V</i> jako apel do Polaków 	
Jan Kochanowski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna cechy gatunkowe fraszki, trenu i pieśni ▪ analizuje i interpretuje wybrane fraszki, treny i pieśni ▪ rozumie pojęcia; <i>fraszka, ironia, żart</i> ▪ sytuuje <i>Treny</i> na tle biografii autora ▪ zna kompozycję <i>Trenów</i> ▪ rozumie zasadę <i>złotego środka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje związek postawy bohatera utworów z filozofią epikurejską i stoicką ▪ odczytuje alegorię Fortuny ▪ prezentuje zawartą we <i>Fraszkach</i> wizję świata ▪ wskazuje motywy antyczne ▪ zna kompozycyjne zasady cyklu <i>Trenów</i>
W. Szekspir <i>Makbet</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odtwarza przebieg zdarzeń w dramacie <i>Makbet</i> ▪ charakteryzuje bohaterów dramatu ▪ wskazuje i ocenia motywy działania bohaterów ▪ zna treść <i>Makbeta</i> ▪ określa cechy dramatu Szekspira ▪ porównuje reguły obowiązujące w teatrze antycznym i elżbietańskim 	
Renesansowa wizja świata i człowieka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna kulturowy dorobek renesansu ▪ przedstawia renesansowy sposób widzenia i odczuwania świata na przykładzie wybranych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ interpretuje zjawiska historycznoliterackie, jakie wystąpiły w renesansie
Epoka kontrastów – barok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ umiejscawia w czasie epokę ▪ wskazuje zróżnicowanie kulturowe baroku ▪ wyjaśnia terminy: <i>klasycyzm, libertynizm, kontrreformacja, marinizm, sarmatyzm</i> 	

<p>Udawana pobożność</p> <p>Molier Świątoszek</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna <i>Świątoszka</i> ▪ streszcza utwór ▪ charakteryzuje postacie ▪ posługuje się pojęciami: <i>komedia, intryga, komedia charakteru, komizm, humor</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia postawy bohaterów utworu
<p>Miłość i gra</p> <p>J. A. Morsztyn</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje cechy stylu poezji dworskiej ▪ zna pojęcia: <i>marinizm, koncept, konceptyzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia najważniejsze środki artystyczne
<p>M. Sępa Szarzyński</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bada obecność cech gatunkowych sonetu w utworach poety ▪ wskazuje myśl przewodnią wybranych sonetów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozumie koncepcję świata i życia Szarzyńskiego ▪ omawia wizję świata wyłaniającą się z sonetów
<p>Życie, które jest chwilą</p> <p>D. Naborowski</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa postawę podmiotu lirycznego wobec świata i człowieka, ▪ rozpoznaje motywy wanitatywne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje język poezji, wskazuje w nim elementy barokowej poetyki
<p>Szlachcic zatroskany</p> <p>W. Potocki</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna utwory Potockiego ▪ omawia wizerunek Sarmaty w jego utworach 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna pojęcie sarmatyzm i wie, co to była ideologia sarmacka
<p>Europejskość i swojskość baroku</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna kulturowy dorobek baroku 	
<p>Oświecenie w Polsce i w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna i wyjaśnia nazwy: <i>oświecenie, wiek rozumu, wiek filozofów, czasy stanisławowskie</i> ▪ umiejscawia w czasie epokę ▪ wymienia najważniejsze cechy oświecenia w Polsce i Europie ▪ zna pojęcia: <i>deizm, ateizm, racjonalizm, empiryzm,</i> 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna podstawowe prądy literackie: klasycyzm, sentymentalizm, rokoko ▪ wymienia polskie instytucje kulturalne powstałe w oświeceniu ▪ zna problemy podnoszone przez publicystów (Sejm Czteroletni) 	
Śmiech i nauka I. Krasicki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna utwory Ignacego Krasickiego (wybrane bajki, satyry a także fragmenty <i>Monachomachii</i>) ▪ określa tematykę utworów Krasickiego ▪ wskazuje dominantę interpretacyjną satyry <i>Do króla</i> ▪ charakteryzuje program dydaktyczny wpisany w satyry i bajki, wyjaśnia zasadę „uczyć bawiąc” ▪ zna cechy poematu heroikomicznego ▪ zna pojęcia: <i>ironia, sarkazm, komizm, karykatura</i> ▪ zna cechy gatunkowe bajki, satyry ▪ analizuje wybrane bajki ze wskazaniem puenty 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozróżnia typy bajek: narracyjną i epigramatyczną
Patriotyzm oświecony I. Krasicki <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> S. Staszic	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> Krasickiego ▪ charakteryzuje poglądy Staszica 	
Natura i czułość F. Karpiński	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna wybrane wiersze Karpińskiego np. <i>Do Justyny, Laura i Filon</i> ▪ wyjaśnia termin <i>sentymentalizm</i> ▪ charakteryzuje miłość sentymentalną 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia wpływ sentymentalizmu na rozwój kultury preromantycznej
Dziedzictwo oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna kulturowe dziedzictwo oświecenia 	